

Lisätietoa kuntien taloudesta

Kuntatalouden kehitys eriytynyt entisestään

- Valtaosa (225) kunnista teki negatiivisen tuloksen
- Helsingin kaupunki teki lähes 400 miljoonaan positiivisen tuloksen
- Muut isot kaupungit tekivät isoja negatiivisia tuloksia

Vuoden 2019 tilinpäätösennakkotietojen tulkinnassa huomioitavia seikkoja

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate heikkeni 4,5 prosenttia (1,3 mrd.)

Toimintakulut kasvoivat 3,9 %

- Palkkaratkaisun sopimuskorotukset (ilman kertaerää) 2,11 %
- Toisaalta vuoteen 2019 kohdistui tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän (kustannusvaikutus 0,67 prosenttia) poistuminen
- Lomarahaleikkauksen päättyminen kiihdytti kuntien kustannuksia vuonna 2019 noin 240 milj. euroa (75 % lomarahojen palautumisesta) kirjanpidon suoriteperusteisuuden vuoksi.
- Väestön ikärakenteen muutoksen arvioidaan kasvattaneen kuntatalouden palvelutarvetta noin 0,5 prosenttiyksiköllä. Myös päivähoidon kysynnän kasvu jatkunut.
- Työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen muutos laski kustannuksia 1,0 %-yksiköllä eli noin 170 milj. eurolla
- Toimintakuluja alensi kuntien omat henkilöstösäästöt, noin 190 milj. euroa. Yt-neuvotteluja käytiin noin 51 kunnassa ja kuntayhtymässä

Toimintatuotot kasvoivat 1,9 %

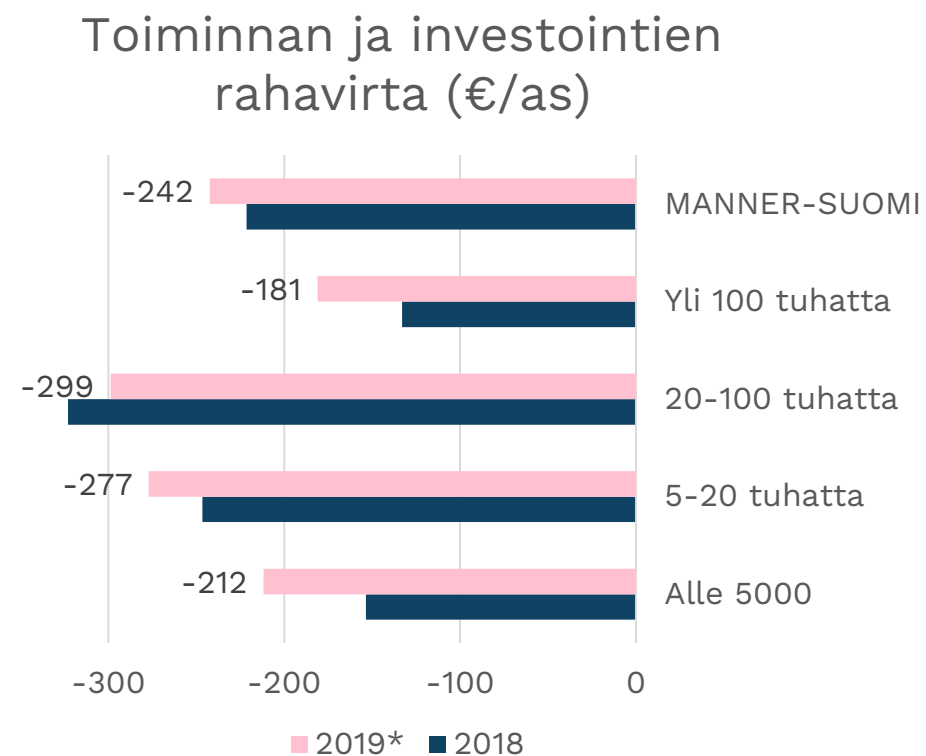
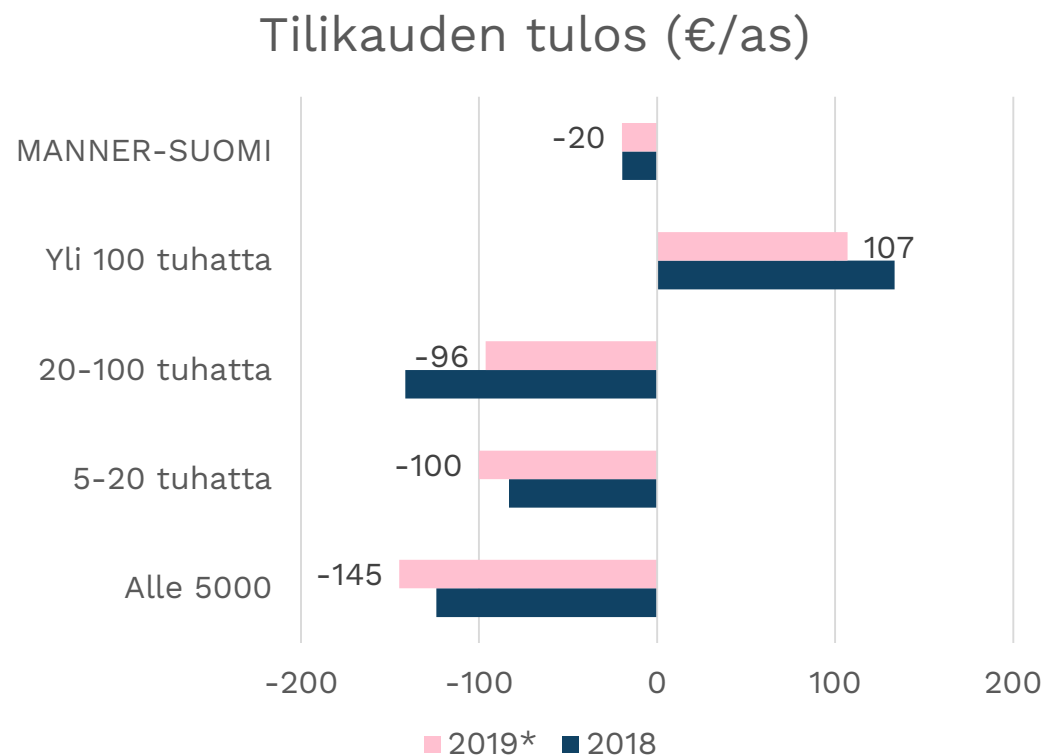
- Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluissa mukana useita kuntia. Esimerkiksi 1.8.2019-31.7.2020 mukana 27 kuntaa.
- Muutama pieni kunta on poistanut varhaiskasvatuksen asiakasmaksut

Vuoden 2019 tilinpäätösennakkotietojen tulkinassa huomioitavia seikkoja

Yhteenlasketut verotulot nousivat 2,6 % eli noin 590 miljoonaa

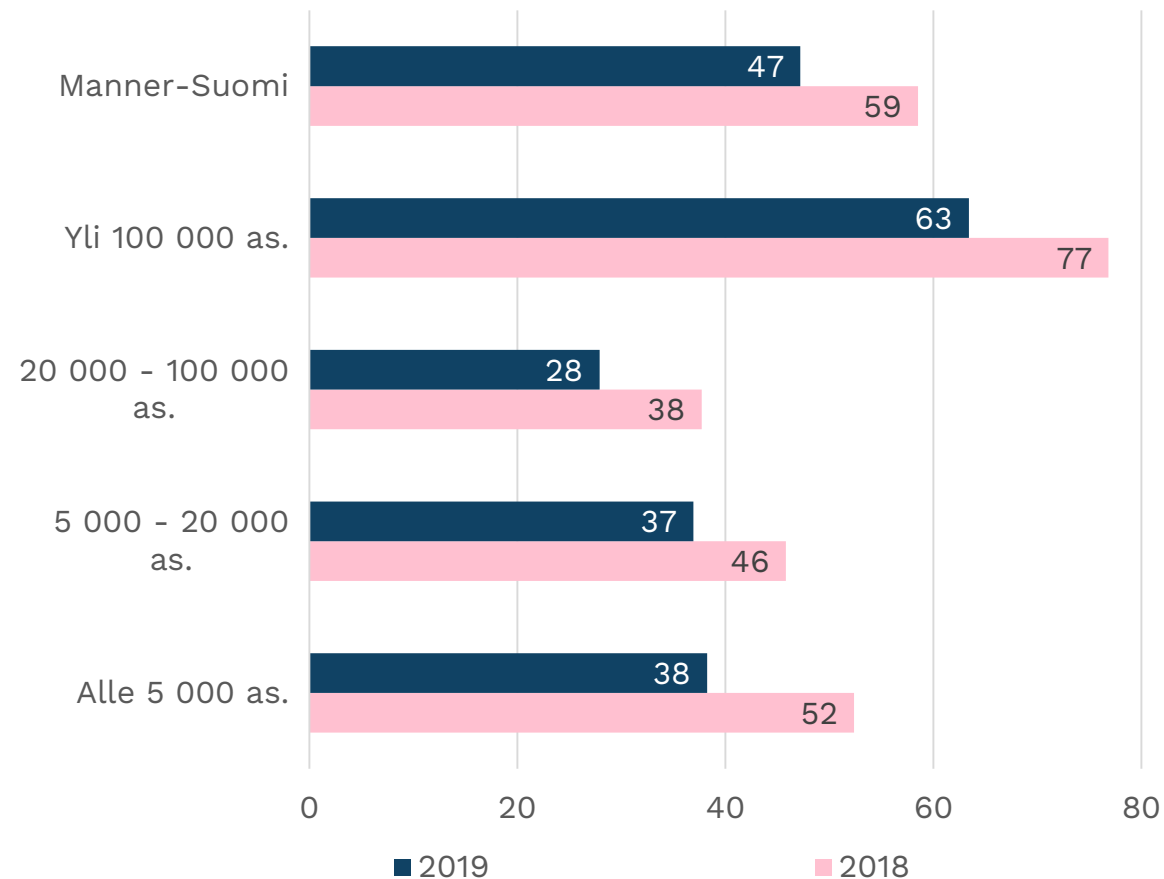
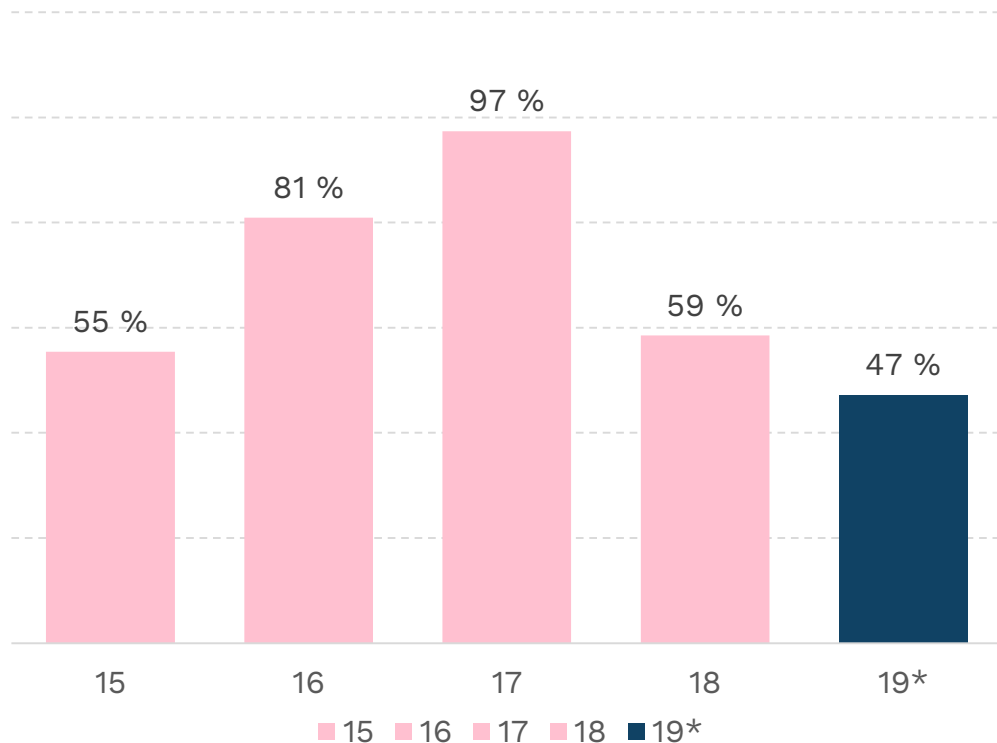
- Kunnallisverotulot nousivat 2,6 % (noin 480 milj. €)
 - Tuloveroprosenttiaan vuodelle 2019 korotti 46 kuntaa ja laski 5 kuntaa. Korotukset toivat kunnille noin 30 milj. euroa lisäverotuloja.
 - Veroperustemuutokset laskivat kunnallisveroja noin 224 milj. euroa
 - Kuukausikohtaiset verotilitykset olivat vaikeasti seurattavia verotuksen joustavan valmistumisen, verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyneiden ongelmien ja verojen kertymistä lykänneiden tekijöiden vuoksi
 - Vuositulorajaan perustuvan verokorttiuudistuksen arvioidaan lykänneen kunnallisverokertymiä vuoden 2020 puolelle noin 400 miljoonalla euron edestä
- Kuntien yhteisöverotulot kasvoivat 2,8 % (noin 50 milj. €)
 - Muutaman suuren yhtiön vaikutuksista johtuen, yhteisöjen ennakkoerot kääntyivät lokakuussa laskuun.
- Kiinteistöverot kasvoivat 3,1 % (noin 60 milj. €)
 - Kiinteistöveroprosenttikorotuksien vaikutus noin 20 miljoonaa euroa

Kuntien talous kuntakoon mukaan 2018-2019

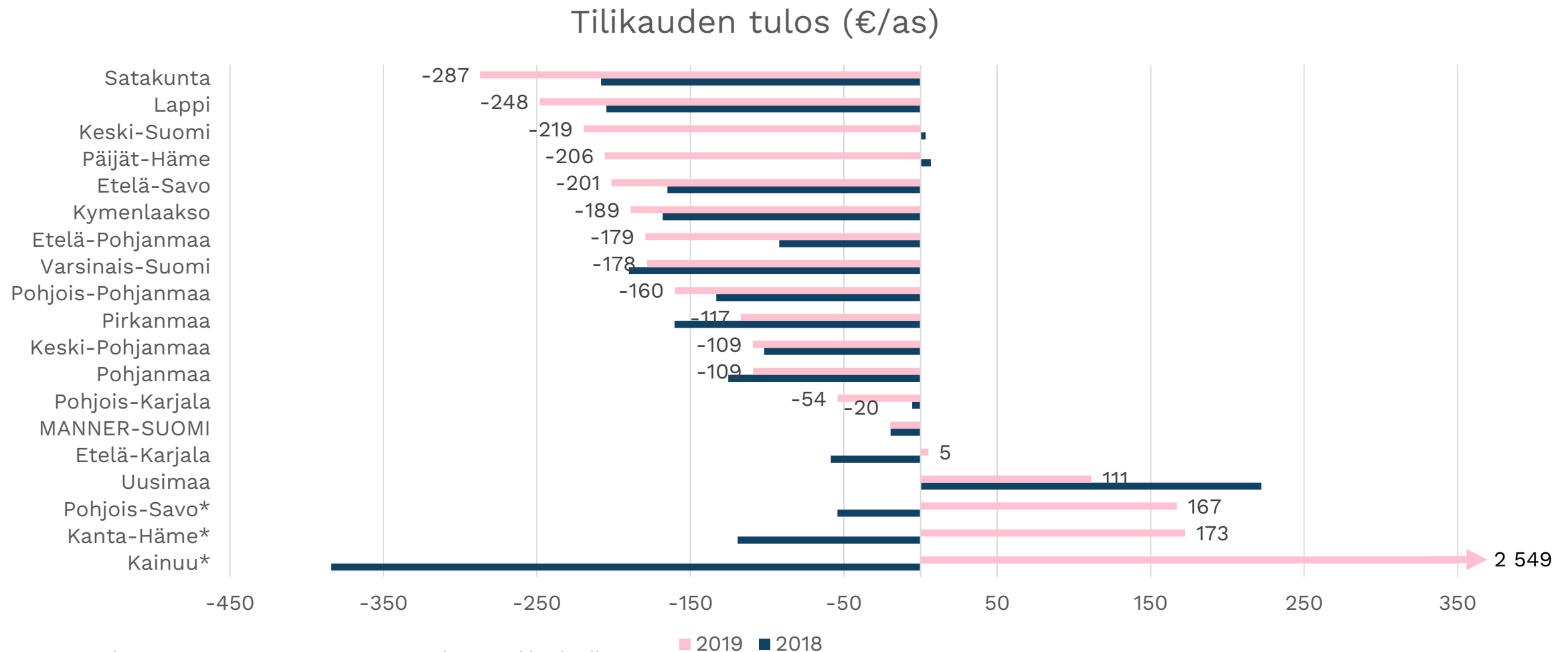
Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot. Manner-Suomen kunnat

Investointien tulorahoitus-% Manner-Suomen kunnissa

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2019 tilinpäätösarvioiden mukaan

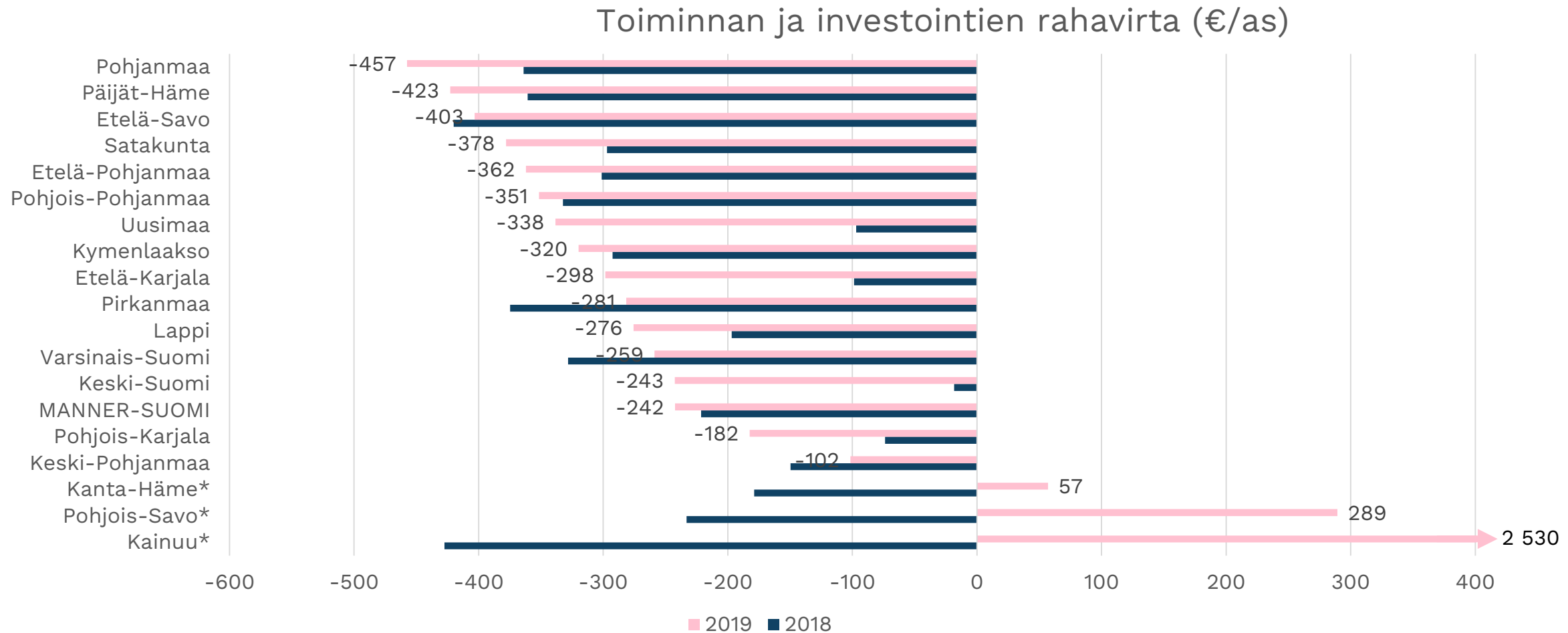
Kuntien talous maakunnittain 2018-2019

*Kertaluonteiset myyntivoitot parantavat tulosta poikkeuksellisesti.

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot. Manner-Suomen kunnat.

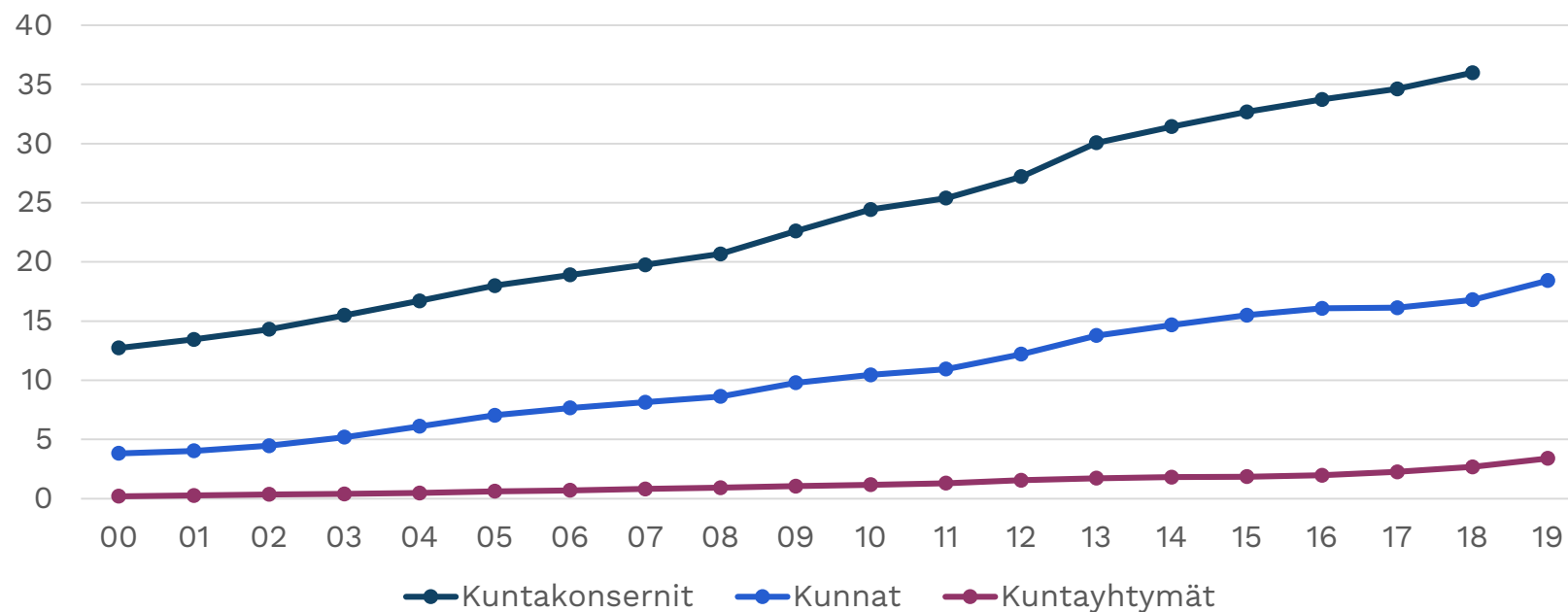
Kuntien talous maakunnittain 2018-2019

*Kertaluonteiset myyntitulot paransivat toimi. ja inv. Rahavirtaa poikkeuksellisesti.

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot, Manner-Suomen kunnat.

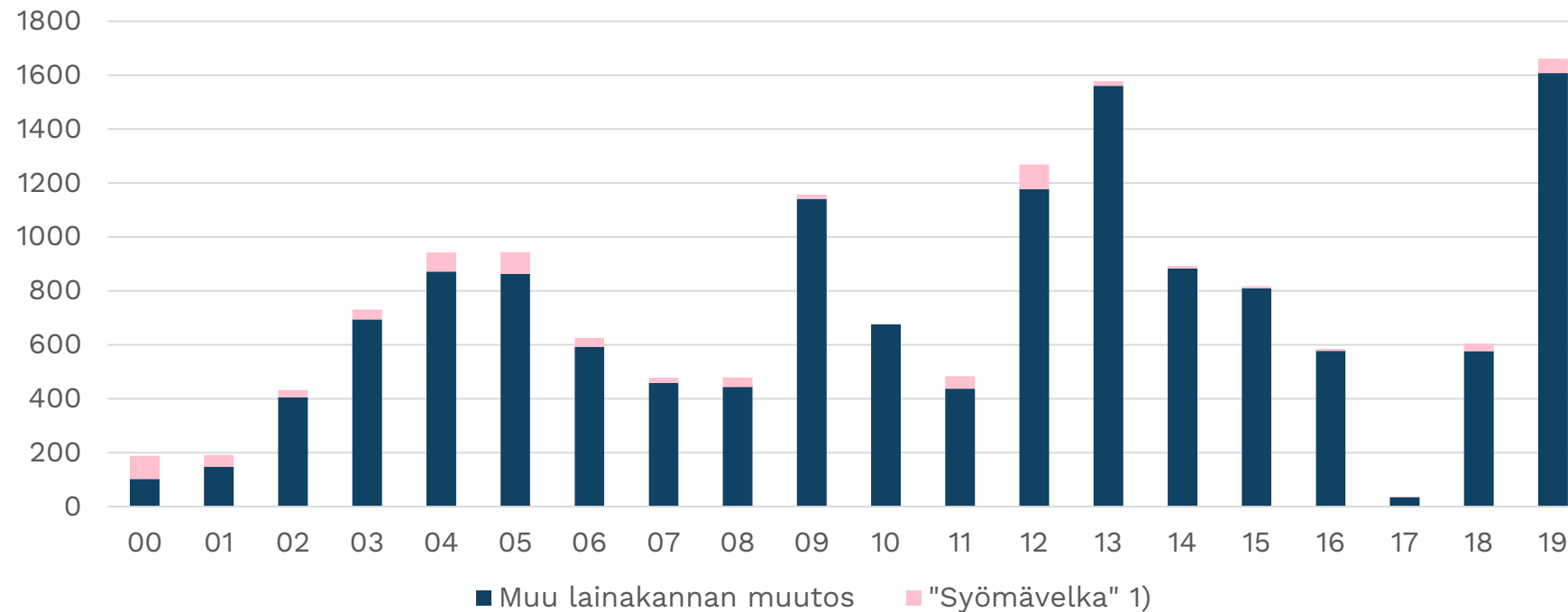
Kuntien, kuntayhtymien sekä kunta-konsernien lainakanta¹⁾ vuosina 2000-2021, mrd. euroa

1) Ei sisällä kuntien ja kuntayhtymien keskinäisiä lainoja

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2019 tilinpäätösarvioiden mukaan, vuodet 2020 ja 2021 talousarvioiden ja -suunnitelmien mukaan. Manner-Suomen kunnat ja kuntayhtymät.

Kuntien lainakannan muutos 2000–2019, milj. €

- 1) Syömävelka on kuntien negatiivisten vuosikatteiden summa. Vuosina 2000–2019 syömävelkaa on otettu noin **710** miljoonaa euroa, mikä on **5** % vuosien 2000–2019 lainakannan muutoksesta.
- 2) Vuonna 2019 syömävelkaa otettiin noin **54** miljoonaa euroa.

Lähde: Tilastokeskus, vuosi 2019 tilinpäätösarvioiden mukaan. Manner-Suomen kunnat

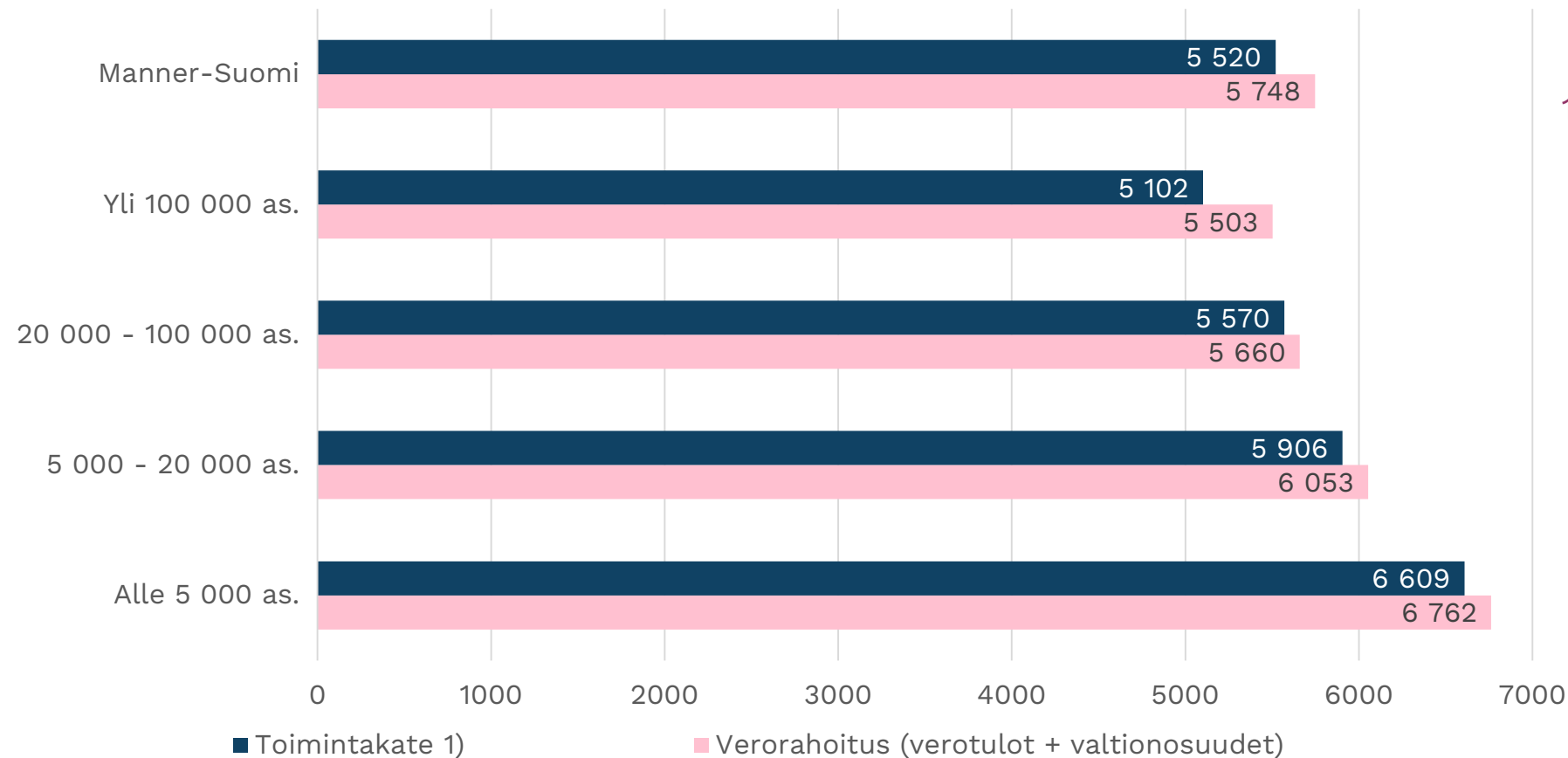
Kuntakonsernien tulos- ja rahoituslaskelma vuosina 2017–2018, mrd. €

Kuntakonsernien tulos- ja rahoituslaskelma vuosina 2017-2018, mrd. €

Tuloslaskelman erä	2017	2018	Muutos
	mrd. €	mrd. €	%
Toimintatuotot	24,65	26,00	6 %
Toimintakulut	-50,76	53,05	4,5 %
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta (tappiosta)	0,08	0,07	
Toimintakate	-26,02	26,98	3,7 %
Verotulot	22,46	22,34	-0,5 %
Valtionosuudet	9,71	9,63	-0,8 %
Rahoituserät, netto	-0,22	-0,23	
Vuosikate	5,93	4,75	-20 %
Poistot ja arvonalentumiset	-4,16	-4,29	3 %
Satunnaiserät, netto	0,08	-0,01	
Tilikauden tulos	1,86	0,45	-76 %
Tilikauden ylijäämä	1,68	0,29	-83 %

Rahoituslaskelman erä	2017	2018	Muutos
	mrd. €	mrd. €	%
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	5,93	4,75	
Satunnaiset erät, netto	0,08	-0,01	
Tilikauden verot	-0,08	-0,08	
Tulorahoituksen korjauserät	-0,52	-0,56	
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-7,35	-8,00	8,8 %
Rahoitusosuudet investointeihin	0,22	0,17	-19 %
Pys. vast. hyöd. luovutustulot	1,30	1,58	22 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-0,41	-2,15	
Rahoituksen rahavirta			
Antolainojen muutokset	-0,04	0,03	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3,79	4,33	-9 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2,93	-2,97	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,04	0,06	
Muut muutokset	0,29	0,54	
Rahavarojen muutos	0,73	-0,18	
Rahavarat 31.12.	7,59	7,41	-2,4 %
Lainakanta 31.12.	34,73	36,07	3,9 %

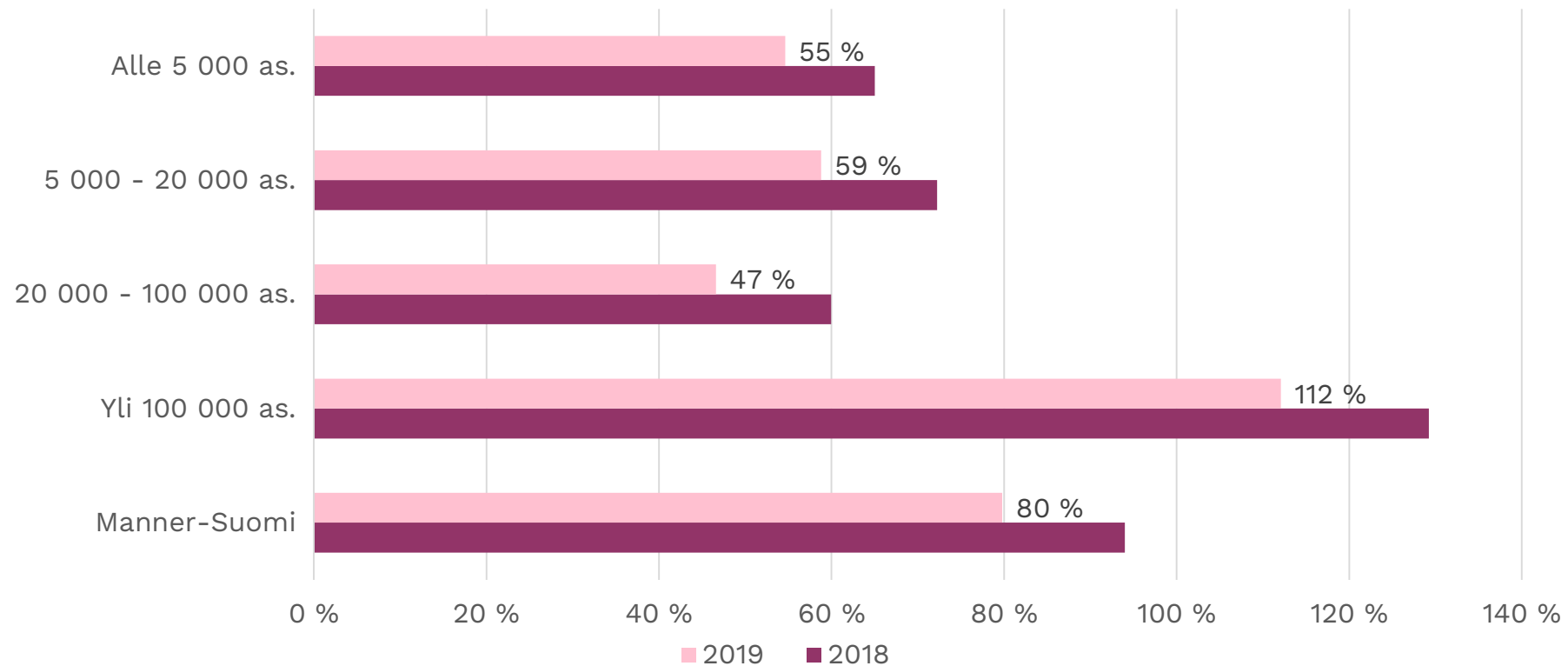
Toimintakate ja verorahoitus Manner-Suomen kunnissa kuntakoon mukaan, €/as vuonna 2019

1) Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, mikä jää katettavaksi verorahoituksella

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot.

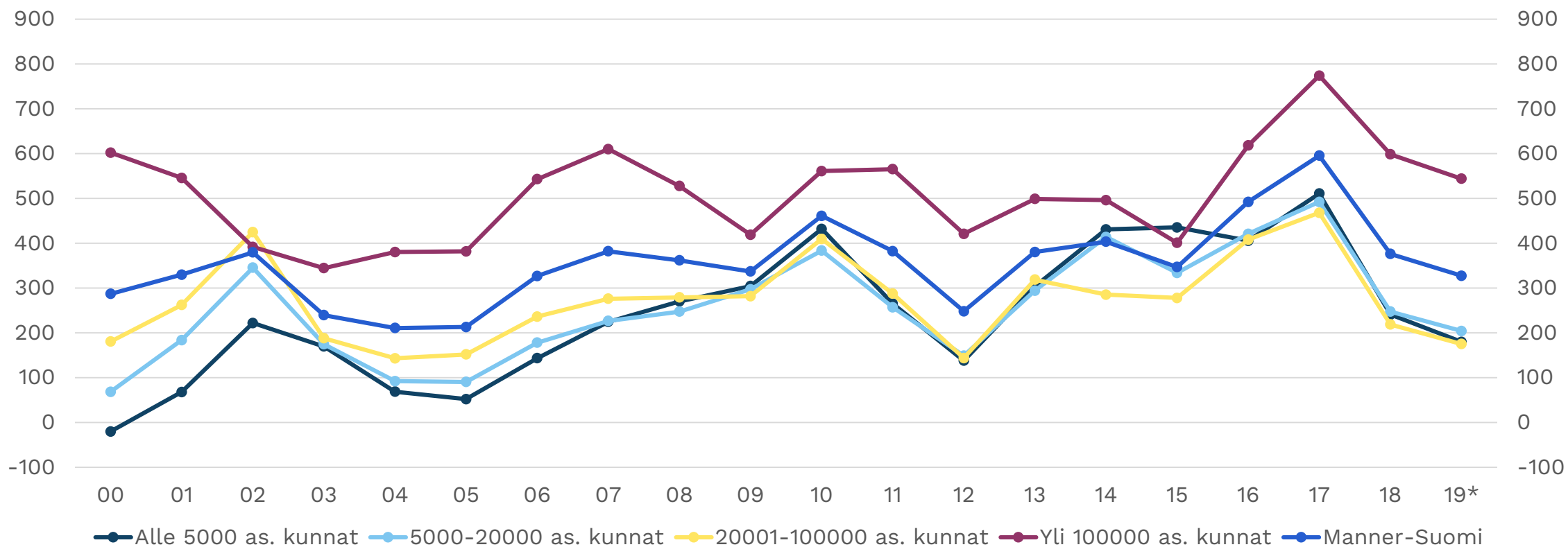
Vuosikate %:a poistoista kuntakoon mukaan mukaan Manner-Suomen kunnissa 2018-2019

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot.

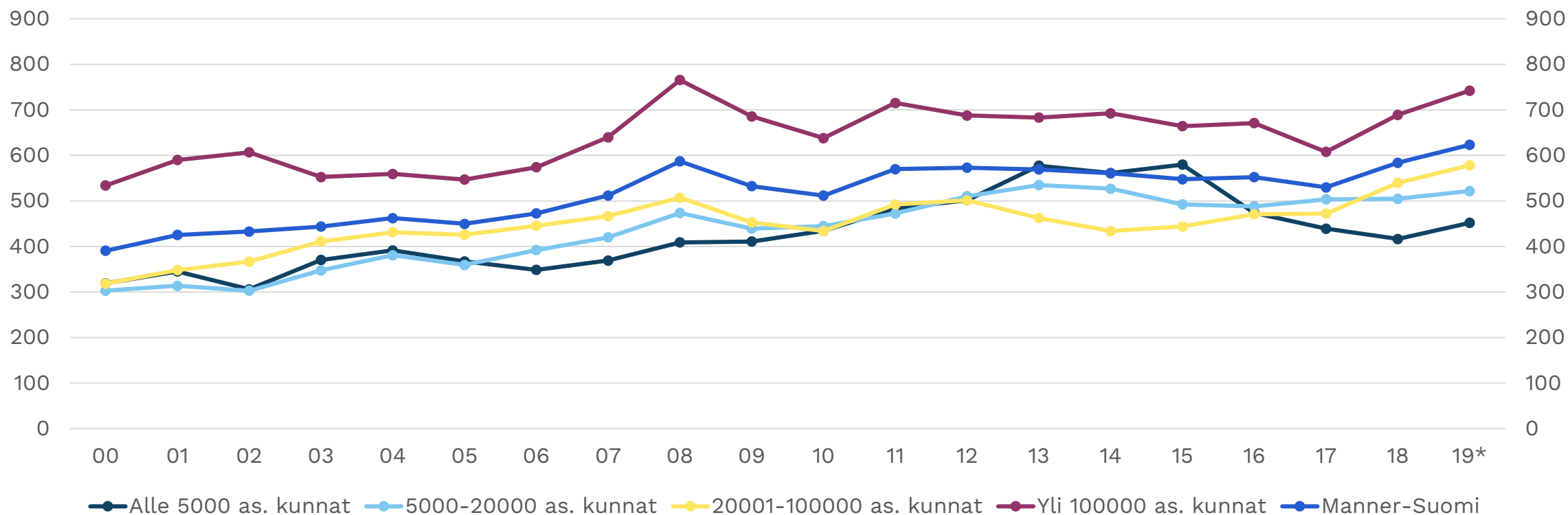
Kuntien vuosikatteet 2000-2019, €/as

Kuntakoon mukaan

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot.

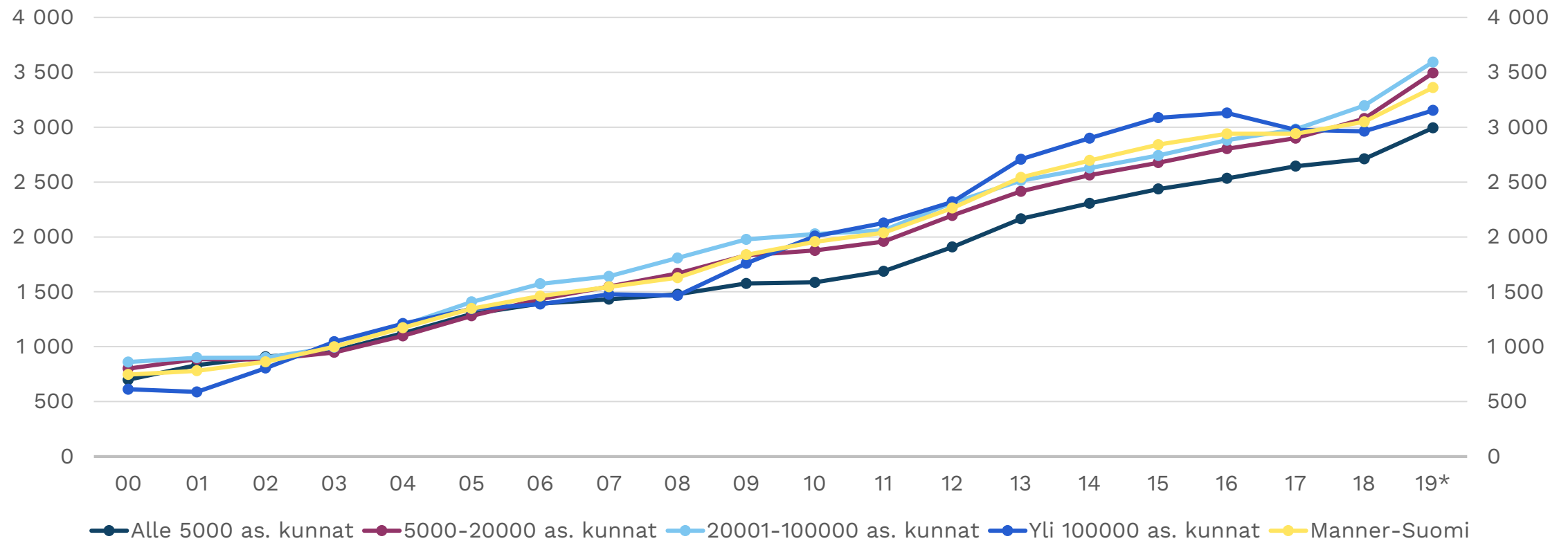
Kuntien poistonalaiset investoinnit¹⁾ 2000-2019, €/as. Kuntakoon mukaan Manner-Suomen kunnissa

1) Bruttoinvestoinnit pl. maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankinta.

Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot.

Kuntien lainakanta 2000–2019, €/as. Kuntakoon mukaan Manner-Suomen kunnissa

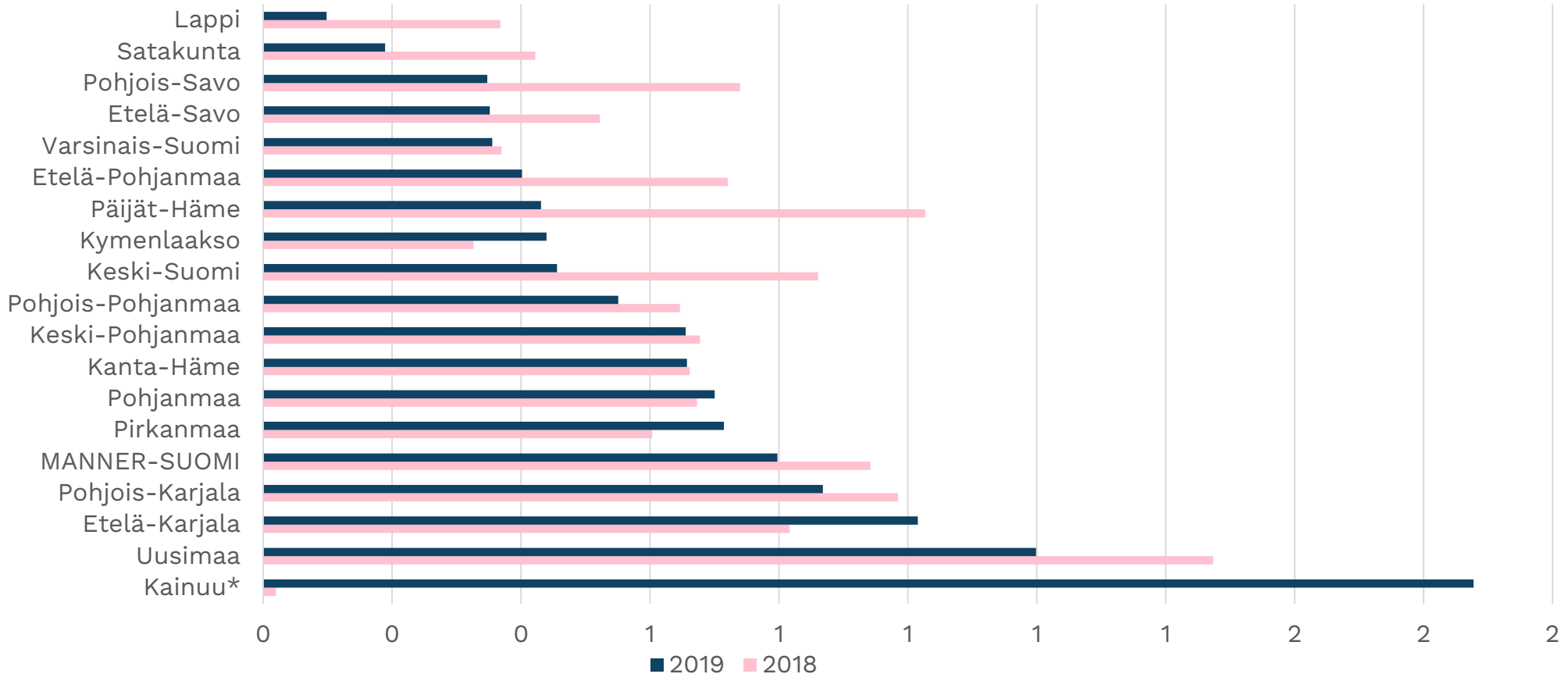
Lähde: Tilastokeskus, tilinpäätösarviot.

Kuntien lainakanta maakunnittain vuoden 2018 ja 2019 lopussa, €/asukas

Lähde: Tilastokeskus, Kuntien tilinpäätösarviot.

Kuntien vuosikate %:a poistoista maakunnittain vuosina 2018 ja 2019

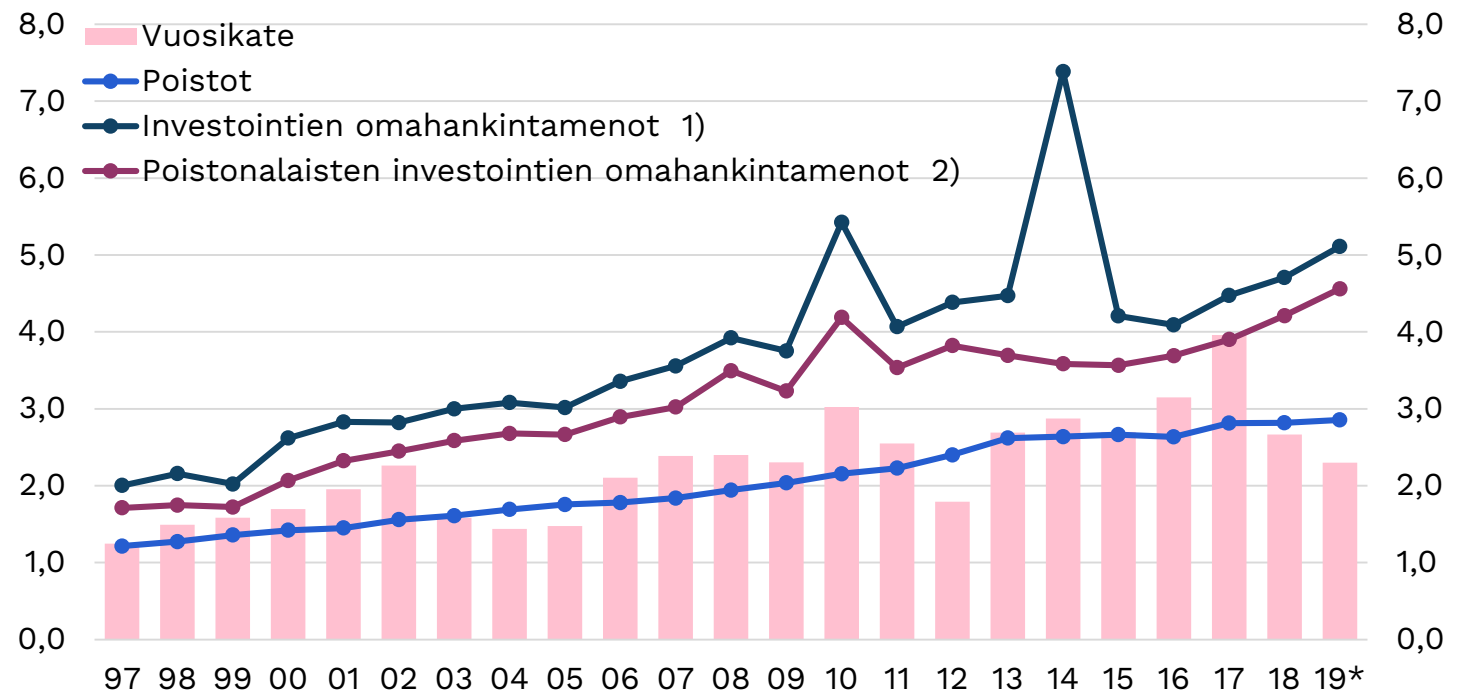
Lähde: Tilastokeskus, Kuntien tilinpäätösarviot. *Kainuun vuosikatetta parantavat vuonna 2019 isot kertaluonteiset myyntivoitot.

Kuntien ja kuntayhtymien vuosikatteen riittävyys poistoihin sekä investointeihin 1997–2019, mrd. €

1) Investointimenot – Rahoitusosuudet investointeihin. Vuoden 2010 luvuissa on mukana Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän perustamiseen liittyviä eriä. Vuoden 2014 luvussa on mukana arviolta 3,1 mrd. euroa liikelaitosten yhtiöittämissä liittyviä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

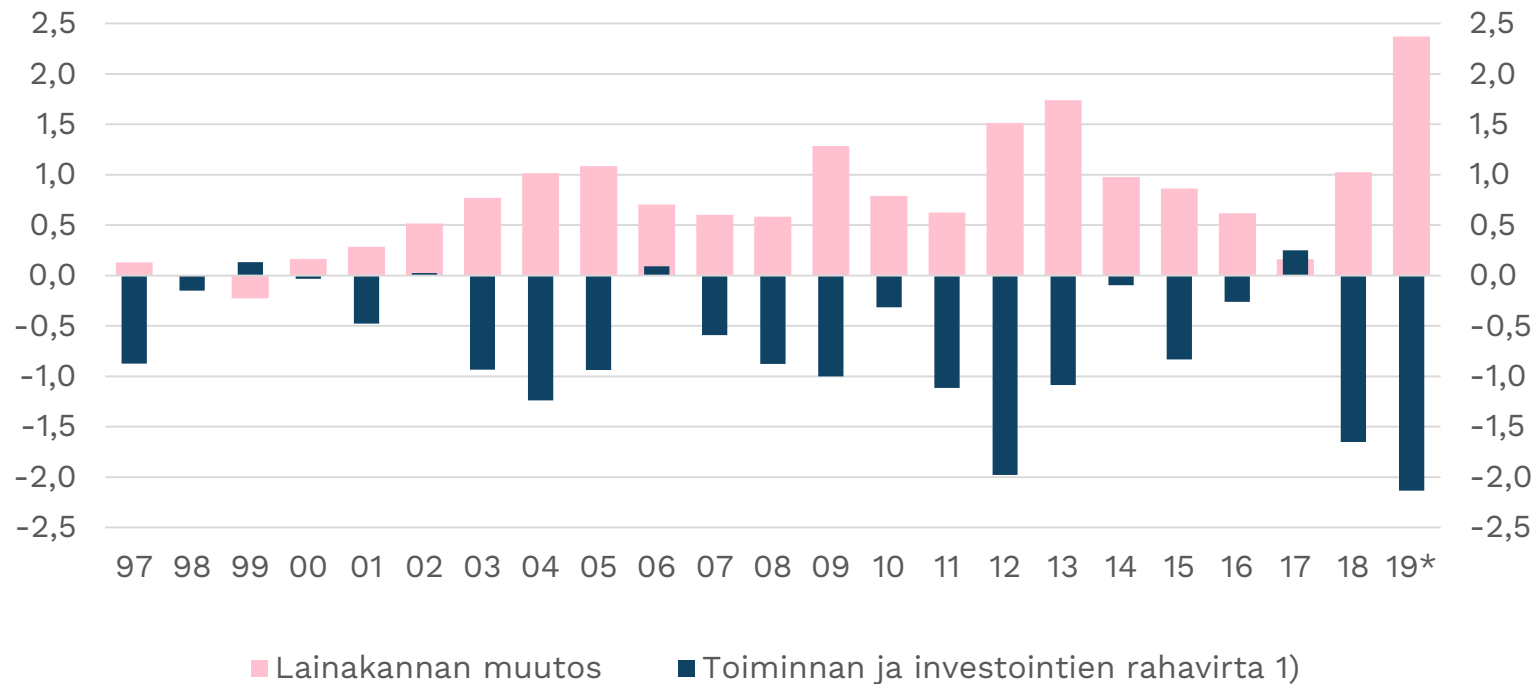
2) Investointimenot ilman maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaa.

Vuodet 1997–2018: tilinpäätöstiedot
Vuosi 2019: tilinpäätösarviotiedot
Vuosi 2020 ja 2021: talousarviot- ja suunnitelmat

Lähde: Tilastokeskus

Kuntien ja kuntayhtymien toiminnan ja investointien rahavirta sekä lainakannan muutos 97-19, mrd. €

1) Toiminnan ja investointien rahavirta =
Tulorahoitus, netto + Investoinnit, netto

Tulorahoitus, netto = Vuosikate +
Satunnaiset erät, netto + tulorahoituksen
korjauserät

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Kuntien ja kuntayhtymien rahoituslaskelma 2018 ja 2019

Rahoituslaskelman erä	2018	2019 TPA
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2,66	2,299
Satunnaiset erät, netto	0,07	0,353
Tulorahoituksen korjauserät	-0,55	-0,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4,83	-5,25
Rahoitusosuudet investointeihin	0,14	0,14
Investointihyödykkeiden luovutustulot	0,87	1,02
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,67	-2,13
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset	-0,04	0,02
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2,83	3,73
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2,04	-1,94
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,22	0,73
Rahavarojen muutos	0,73	0,42
Rahavarat 31.12.	5,99	6,41
Lainakanta 31.12.	19,40	21,80

Lähde: Tilastokeskus

Tietoja Manner-Suomen kuntien taloudesta 2010–2019

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019 tpa
Vuosikate:										
Mrd. euroa	2,47	2,05	1,34	2,06	2,20	1,89	2,70	3,27	2,07	1,80
Asukasta kohti, €	461	382	248	380	403	347	492	596	376	327
Vuosikate %:a poistoista	145	118	71	100	106	91	127	149	94	80
Vuosikate %:a investoinneista ¹⁾	99	73	46	72	78	68	93	114	67	54
Tilikauden tulos, mrd. € ²⁾	1,83	0,42	-0,31	0,37	2,03	0,14	0,89	1,19	-0,11	-0,11
Toim. ja invest. rahavirta, mrd. € ²⁾	1,08	-0,93	-1,68	-0,89	-0,09	-0,89	-0,07	0,47	-1,04	-1,34
Lainakanta:										
Mrd. euroa	10,45	10,95	12,21	13,79	14,68	15,50	16,09	16,17	16,73	18,42
Vuosimuutos, %	6,9	4,7	11,6	12,9	6,5	5,6	3,8	0,5	3,5	9,9
Asukasta kohti, €	1 956	2 038	2 262	2 542	2 697	2 841	2 939	2 949	3 048	3 356
Kuntien lkm (ko. vuoden kuntajaolla):										
Kuntien lukumäärä yhteensä	326	320	320	304	304	301	297	295	295	295
Vuosikate negatiivinen	7	34	80	28	10	13	14	4	44	56
Tilikauden tulos negatiivinen	55	141	227	137	104	107	94	51	200	225

1) %:a **poistonalaisten investointien** omahankintamenoista = Investointimenot – Maa- ja vesialueiden hankinta – Osakkeiden ja osuuksien hankinta – Rahoitusosuudet investointeihin.

2) Vuosi 2010 sisältää HSY:n perustamisesta johtuvia satunnaisia tuloja noin 0,95 mrd. €. Vuosi 2014 sisältää liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja noin 1,7 mrd. €

Kiitos.

Kehityspäällikkö Mikko Mehtonen

050 371 2999

Mikko.Mehtonen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi/rafo2020

www.kuntaliitto.fi

**KUNTA
LIITTO**